

Tvrdošovský SPRAVODAJ

MAGAZÍN OBCE TVRDOŠOVCE

Ročník XIII. | číslo 1. | apríl 2010

Cena: 0,50 €

Kamila Zamborová

Príchod jari

Zobúdzam sa zo zimného spánku,
zrak za slnkom dvíham.
Zúbky jeho deravé
úsmev mi vyčaria.

Rozvíjam sa,
už nežívam,
ani nespím.
Život začína...

Počúvam vodopád vtákov,
doteraz ma uspával škrekot
havranov.

Šum krikľavého lístia,
biele bodky v tráve hľadám
i slnka som našla.

Lastovičky môj príchod hlásia.
Komáre mi ohlasujú,
že už nie som vonku
sama.

Príjemné prežitie
veľkonočných sviatkov prajeme
všetkým našim Čitateľom!

Z OBSAHU

**PÝTALI SME
SA - STAROSTA
OBCE
ODPOVEDAL**

(str. 2)

**RADA VYSTU-
PUJEM V TVR-
DOŠOVCIACH
(ROZHOVOR S
LÝDIOU VOLEJ-
NÍCKOVOU)**

(str. 7)

**VZKRIESENIE
JEŽIŠA KRISTA**

(str. 10)

**ZÁKLADY
SLUŠNÉHO
SPRÁVANIA
V INÝCH
KRAJINÁCH**

(str. 14-15)

**Z HISTÓRIE
TVRDOŠOVIEC**

(str. 16-17)

so zákonom snažilo urobiť všetky potrebné kroky, ktoré by boli napomohli realizácii tejto investície, ale tá sa potom z rôznych príčin (hlavne z nedostatku času) neuskutočnila. Pevne veríme, že pri najbližších výzvach Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR už budeme aktívnymi účastníkmi.

noduché, hlavne v tomto období, keď je nedostatok lekárov.

Blíži sa najväčší sviatok v kresťanskej cirkvi – Veľká noc. Čo pre nás znamená tento sviatok?

Pre mňa, ako pre každého kresťana je Veľká noc ten najväčší sviatok. Je sviatok zmŕtvychvstania

Aj parčík na Hornej ulici sa po realizácii projektu „Revitalizácia centra obce Tvrdošovce“ obnoví

Aký bude osud budovy súčasného zdravotného strediska po odsťahovaní lekárov?

Ako som už spomenul, v zmysle zákona o majetku obcí takéto budovy sa môžu v súčasnosti používať vylučne iba na poskytnutie zdravotných služieb. Pokiaľ obecne zastupiteľstvo neschváli iný účel použitia, budeme musieť nájsť nájomníkov z oblasti zdravotnej sféry. Jedná sa v prvom rade o odborných lekárov, preto sa budeme snažiť nájsť takýchto lekárov. Hoci to nebude jed-

Ježiša Krista, ktorý so svojou smrťou priniesol spásu pre ľudstvo. Kvôli nedávnej smrti môjho otca bude pre nás tohtoročný sviatok smutnejší, ale chcel by som to prežiť so svojou rodinou tak, ako doteraz každý rok. Nebude chýbať oblievačka so svojím synom, za čo dostaneme od mojich dcér určite krásne kraslice. Všetkým čitateľom Tvrdošovského spravodaja prajem príjemné prežitie Veľkej noci!

*PaedDr. György Juhász, PhD.
starosta obce*

Oslava pre najmenších Tvrdošovčanov

Dňa 13. decembra 2009 usporiadala naša obec už po tretíkrát slávnosť z príležitosti uvítania tvrdošovských novorodencov v zmysle uznesenia obecného zastupiteľstva. Na milé podujatie dostali pozvanie všetky deti, ktoré sa narodili v uplynulom roku i tie, ktoré prišli na svet v novembri a decembri roku 2008 a vlni sa nemohli zúčastniť na slávnosti. Prítomných privítala Ing. Magdaléna Zsilinszká, vedúca oddelenia všeobecnej vnútornej správy, financií a školstva. V mene samosprávy obce pozdravil tvrdošovských novorodencov a ich rodičov PaedDr. György Juhász, PhD., starosta obce a poprial im veľa zdravia a šťastia.

Po krátkom kultúrnom programe žiakov ZŠ J. A. Komenského a ZŠ K. Szemerényiho si hrdí rodičia so svojimi drobcami prevzali vecné darčeky a kvetinu od starostu obce a PaedDr. Ivety Mészárosovej, predsedníčky komisie vzdelávania a školstva. Rodičom zblahoželali aj MUDr. Zoltán Borbély, predseda sociálnej komisie, Mgr. Roland Dózsa, predseda kultúrnej komisie, Imrich Mészáros podpredseda kultúrnej komisie a Eva Benkőová, matrikárka obce. Na pamiatku tohto dňa sa mamičky podpísali aj v kronike obce.

Rodičom srdečne blahoželáme k ich ratolestiam.

Mená novorodencov, ktorých sme uvítali: **Martin Balogh, Štefánia Bednárová, Tibor Bihari, Antónia Bihariová, Vasil Bihari, Viktória Bírócziová, Márk Bogdány, Richard Borbély, Patrik Brat, Emma Bujáková, Kristóf Csányi, András Farkas, Máté Zoltán Farkasdi, Nikoleta Fošumová, Adrián Fugli, Nicolina Fülöpová, Samuel Grochal, Tatiana Hrabovská, Liana Keleová, Eszter Kelemenová, Tibor Kiss, Martina Lakatosová, Márk Lehotkai, Richard Lipták, Karolína Machová, Milo Mazan, Adam Mezei, Monika Pániszová, Laura Rafaelová, Tomáš Seszták, Lillian Sesztáková, Mário Szőke, Michaela Tomšíková, Veronika Tóthová, Samuel Vadkerti, Daniela Vargová, Laura Vargová, Dóra Vavrecká, Vanessa Vojtuššová, Kimberley Zahradníková.**

(S.T.)

Pýtali sme sa – STAROSTA OBCE NÁM ODPOVEDAL

Pán starosta, pomaly uplynú už 3 mesiace z roku 2010.

Ako by ste charakterizovali toto obdobie z hľadiska rozvoja našej obce?

Prvé 2 mesiace v roku 2010 prebiehali v znamení prípravy návrhu rozpočtu obce, ktorý bol schválený obecným zastupiteľstvom začiatkom marca a do ktorého boli zapracované všetky rozvojové projekty, na ktoré obec dostala dotáciu. Pokračovali sme ďalej v realizačnom procese projektov a v týchto dňoch už prebieha výstavba hasičskej zbrojnice. Čo sa týka rekonštrukcie základnej školy, toho času čakáme na uzatvorenie zmluvy s ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Dúfam, že po dokončení týchto administratívnych prác sa môže začať s realizáciou väčšiny projektov.

Jedinou možnosťou na získanie dotácií pre obec je podanie projektov. Aké nové projekty sme podali doteraz a ktoré plánujeme ešte podať?

Kvôli finančným možnostiam obce musíme byť opatrní pri nových investíciách a projektoch. Z toho dôvodu podáme tento rok znovu projekt na rekonštrukciu verejného osvetlenia. Začneme aj s vypracovaním nových projektových dokumentácií, ale samozrejme iba do takej miery, ako nám to finančné prostriedky dovoľia. Dve najdôležitejšie projektové dokumentácie, ktoré čakajú na vypracovanie sú: druhá časť obnovy centra obce a projektová dokumentácia

na vybudovanie kanalizácie. Náklady technickej projektovej dokumentácie kanalizácie sú veľmi vysoké (môžu dosiahnuť aj 50.000 €), preto sa s tým budeme môcť zaoberať až po vyhodnotení daňových príjmov za I. polrok 2010. Podľa môjho názoru, ak sa nám podarí úspešne implementovať investície, na ktoré sme doteraz dostali dotácie a ktorých hodnota predstavuje bez nákladov na vybudovanie zariadenia na triedenie odpadu pri Skládke nie nebezpečného odpadu 1.400 000 €, tak vtedy môžeme povedať, že tento rok bol úspešný.

V dôsledku hospodárskej krízy dostanú tento rok od štátu mestá a obce, vrátane Tvrdošoviec menej dotácií ako predtým. Ako to ovplyvní život našej obce?

Výpadok obce z daňových príjmov je podľa

predpovedí Ministerstva financií SR cca 200.000 €, čo predstavuje 10 % výdavkov nášho rozpočtu. Tento výpadok z príjmov sa zhoduje s výškou financií, ktoré sa ročne používajú na úhradu nákladov na ročnú prevádzku materských škôl. Preto budeme šetriť a hradiť iba bežné výdavky. Radšej sa zameriame na spolufinancovanie projektov vlastnými financiami vo výške 5 %. Dúfam, že rok 2010 zvládneme bez väčších výkyvov.

Rekonštrukcia budovy bývalej Jednoty prebieha v plnom prúde. Všetko ide podľa plánov a predstáv?

Prestavba prebieha v plánovanom tempe. Samozrejme, vyskytnú sa aj menšie či väčšie problémy, s ktorými sme nepočítali, ale pri takej rozsiahlej rekonštrukcii sa aj to môže stať. Pevne verím, že v súlade so zmluvou bude pre-

stavba do leta dokončená a môžeme začať s kolaudáciou a následne s prevádzkou tohto viacúčelového strediska.

Opäť sa dostala do popredia výstavba domova dôchodcov v Tvrdošoviach. Vedeli by ste sa k tomu vyjadriť?

Obecnému zastupiteľstvu boli naozaj doručené 2 žiadosti o odpredaj pozemkov. Prvá sa týkala pozemku za zdravotným strediskom a druhá pozemku na Jókaiho ulici, ktorý je vo vlastníctve obce. Prvú žiadosť obecné zastupiteľstvo zamietlo, pretože sa týkala nehnuteľností, ktoré boli delimitované do majetku obce za účelom zabezpečenia zdravotných služieb. V súvislosti s druhou žiadosťou obec vyhlásila obchodnú verejnú súťaž, do ktorej sa však napokon nikto neprihlásil. Vedenie obce sa v súlade

Rok 2010 bude rokom poklesu príjmov obcí na Slovensku a bude poznačený šetrením

Fond „Szent István Óvoda Tardoskedd“, n.f., pri Cirkevnej MŠ použil dotáciu 332 € na nákup trambulíny pre MŠ.

Obecné zastupiteľstvo schválilo uvedeným organizáciám finančnú dotáciu aj na rok 2010. Pravdou je, že výška dotácií je menej ako

vlni, ale je to v dôsledku zníženia štátnej dotácie pre mestá a obce. Pevne veríme, že napriek tejto skutočnosti bude činnosť

našich organizácií naďalej úspešná a budú šíriť dobré meno Tvrdosoviec.

Silvia Tanková

Výdavky ŠK za obdobie 1.1.2009 do 31.12.2009

Suma	Sústredenie	Materiál	ZFZ	Pošta	Tréneri	Hosťovanie	Fazekas	Ping-pong	Občerstvenie	Rozhodcovia	Kopačky	Hráči				
												CP	Kalórne	Szikora	VUB	Pokuty DU
Pokladňa																
35.636,26	1373,-	1219,56	900,23	19,97	5875,75	2000,-	166,-	547,7	1320,28	1781,01	519,03	1489,9	17466,4	957,43		
Banka																
4.309,40			90,-		285,78					3130,-				707,04	96,58	
Spolu	39.945,66 Euro čisté výdaje roku 2009															
II-XII/09	1373,-	1219,56	990,23	19,97	6161,53	2000,-	166,-	547,7	1320,28	4911,01	519,03	1489,9	17466,4	1664,47	96,58	
Dĺžoby	roku	2008	hradené	v	I/09											
1157,51					726,06								431,45			
Celkom rok	2009:															
41103,17	1373,-	1219,56	990,23	19,97	6887,59	2000,-	166,-	547,7	1320,28	4911,01	519,03	1489,9	17897,85	1664,47	96,58	0
38.249,49	1237,3	2409,65	945,33	34,52	9204,84	3651,3	132,8	434,8	4018,09	4792,41	914,50	1820,7	5972,05	531,10	136,-	362,42
Rok 2008					9930,90							(1651,7)	6403,50			
	39.407,- Euro čisté výdaje roku 2008															

Ing. František Buda

V dňoch od 22. - 26. februára 2010 sa v priestoroch centra voľného času uskutočnila zbierka, ktorá smerovala do českej humanitárnej organizácie Diakonie Broumov.

sociálnych službách“ (patrí sem azylové domy, zaisťovanie terénnych programov, sociálno-terapeutické dielne a pod.) veľa nehovorí, iste si viacerí uvedomujú nevyhnutnosť aj tejto sféry. Veď aj vďaka

vám, ktorí ste pomohli sa tak potrebné veci dostanú na správne miesto. V poslednom rade tým šetríte aj životné prostredie, lebo veľká časť zbierky nepatrí medzi biologicky odbúrateľné. Veľkým plusom je, že táto organizácia sa zaoberá aj poškodenými vecami, ktoré na vlastné náklady ekologicky spracuje. (Škoda len, že u nás na Slovensku zatiaľ nevieme o ničom podobnom?!)

Pre tých, ktorí už okúsili povznášajúci pocit z nezištnej pomoci (ale i pre tých, ktorým sa podobná situácia ešte nenaskytla) môžem odkázať, že k tomu netreba veľa! Nemusíme čakať na organizovanie podobných zbierok! Stačí prelistovať pár časopisov a v rubrikách typu „darujem..., dostanem...“ si množstvo užitočných (a pre nás nepotrebných) vecí hneď môže získať nový domov. Radosť z toho budú mať nielen na to odkázaní, ale aj vy sami. A verte mi, určite to za to stojí!

Ilidikó Budová

POMÔŽME INÝM, POMÔŽEME AJ SEBE!

Za päť pracovných dní sa vyzbieralo množstvo použitého ošatenia, obuvi a iných vecí, ktoré sa na dvoch nákladných autách dostali do miesta určenia. Počas týchto dní sa z našej obce do zbierky zapojilo viac než 200 domácností a niekoľko neúnavných dobrovoľníkov, prevažne z kruhu dôchodcov. Naši občania tak nemalou mierou prispeli k zásluhnej činnosti uvedenej humanitárnej organizácie (viac na www.diakoniebroumov.org), ktorá sa snaží o pracovnú a spoločenskú integráciu sociálne znevýhodnených skupín. I keď mnohým z nás „práca v

Obec TVRDOŠOVCE podporuje občianske organizácie a fondy

Obecné zastupiteľstvo v zmysle VZNO č. 3/2007 na poskytovanie dotácií z rozpočtu obce na podporu všeobecne prospešných služieb alebo verejnoprospešných účelov na území obce Tvrdošovce aj v roku 2009 schválilo finančnú dotáciu pre kultúrno-spoločenské organizácie obce, fondy pri ZŠ a MŠ a pre Športový klub Tvrdošovce. O dotáciu požiadali jednotlivé organizácie písomne vo forme žiadosti, ktoré prejednála komisia kultúry, športu, spoločenských podujatí a masmédií ako aj finančná komisia. Na ich návrh napokon schválilo dotáciu obecné zastupiteľstvo. V nasledujúcich riadkoch vás oboznámime s financiami, ktoré sa poskytli jednotlivým organizáciám.

MO CSEMADOK-u sa schválili financie vo výške 3 652 € . Z toho 12,91 € sa použilo na nákup doplnkov pre tanečnú skupinu Szivárvány, 66 € na nákup nohavíc a 121,21 € na nákup košiel pre mužský zbor. Spevácky zbor Biely agát potreboval 175,49 € na nákup látky na šaty, 119,58 € na doplnky a 290 € na ušitie šiat. 162,50 € bolo potrebných na nákup puzdier na citary pre skupinu tvrdošovských citarášov, 100 € činilo odborné sústreďenie pre 4 členov našich 2 citarových skupín a 140 € bolo použitých na odborné sústreďenie 4 osôb z vedenia MO CSEMADOK-u na XI. Regionálnom stretnutí v Košiciach. Organizácia použila finančné prostriedky z dotácie aj na úhra-

du cestovných nákladov. Folklorne skupiny pri Csemadok-u vystúpili v roku 2009 na mnohých podujatiach doma i v susednom Maďarsku.

Klubu dôchodcov poskytla obec dotáciu vo výške 1 444 €. Z toho 50 € potrebovali na usporiadanie čajového popoludnia,

Členovia ZO Zväzu invalidov po rekreácii v Nových Zámkoch

232 € na organizovanie Dňa matiek a 501,72 € na usporiadanie oslavy pre jubilantov a ich obdarenie pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Zvyšok financií tvorili cestovné náklady. Spevácky zbor Rozmarín vystúpil vlni v Szákszen-de na pozvanie tamojšieho klubu dôchodcov, na Pivnom festivale v Környe, na Medovom festivale v Dolinke a na obecných oslavách v Andovciach.

Výška dotácie pre **Miestny spolok Slovenského Červeného kríža** bola 830 €, ktorú použil spolok na úhradu nákladov spojených s odmeňovaním viacnásobných darcov krvi Jánskeho plaketaami na tanečnej zábave, t.j. na nákup darčiekov pre 18 ocenených a na úhradu občerstvenia na zábave.

Spolok tvrdošovských železničiarov „Zástava“ sa mohol tešiť z financií vo

výške 631 €. Z tejto sumy použili 314 € na obnovu železničiarkej zástavy a 66 € stáli cestovné náklady do Bratislavy na slávnosť vyhlásenia sv. Kataríny Alexandrijskej za patrónku slovenských železničiarov. 110 € potrebovali na úhradu cestovných nákladov do Poľska na 2-dňovú národ-

nú púť slovenských železničiarov.

ZO Zväzu invalidov požiadala o dotáciu vo výške 100 €, ktorá jej bola v plnej hodnote pridelená. Peňažnú sumu použili v zmysle uznesenia zväzu na nákup vecných darov pre členov oslavujúcich okružle narodeniny resp. na obdarenie ťažko chorého člena na vozíku, ktorého navštívilo vedenie zväzu vo svojom príbytku.

Občianskemu združeniu Lucerna boli poukázané financie vo výške 1 494 €, ktorú použili na spolufinancovanie vydania CD-nahrávky s názvom Hudobná rozprávka z Tardosu - Zelený mesiac Tardoskeddről a na vydanie monografie o Tvrdošovciach.

Pre **60. skautský zbor Sándora Síka** bola schválená dotácia vo výške 1 693 €. Finančné prostriedky použili na nákup táborové-

ho vybavenia a náradí (236,77 €), na nákup drobného materiálu a výtvarných pomôcok na činnosti s deťmi (264,07 €) a na úhradu cestovných nákladov pri táborení (429,52 €). Vlni sa zúčastnili skauti na táborení v Komárne, Jelenici a v Novej Bašte.

Poľovníckemu združeniu bolo pridelených 498 € (15 000,- Sk). Z toho použili iba 332 € na výsadbu stromčekov, ktoré boli vysadené do zelených zón v extraviláne obce.

Občianske združenie Živá tradícia hospodáril s dotáciou vo výške 331 €. Sumu použili na organizovanie remeselníckych činností pre deti a na nákup materiálu na uvedené činnosti.

Fondu pre rozvoj športovej zdatnosti a zdravia žiakov Ďateľinka pri ZŠ J. A. Komenského v Tvrdošovciach sa schválili financie vo výške 332 €. Dotácia sa použila na úhradu cestovných nákladov na plavecký kurz (79,28 €), na nákup knižných odmien pre najlepších športovcov školy (62,60 €), ktoré sa odovzdali na konci šk. roka. Zvyšok financií použili na nákup oblečenia a doplnkov pre mažoretky (173,31 €) ako aj na nákup darčiekov na Deň detí (16,81 €).

Rozvojový fond pre maďarské deti pri ZŠ K. Szemerényiho sa tešil z finančných prostriedkov tiež vo výške 332 €, ktoré použili na nákup knižných darov pre najúspešnejších žiakov školy (43,53 €), na nákup oblečenia, doplnkov a taktoviek pre mažoretky (219,04 €) a na nákup školských potrieb (69,43 €).

RADA VYSTUPUJEM V TVRDOŠOVCIACH

Spevákka Lýdia Volejničková, známa z hudobnej relácie Repete vystupovala v Tvrdošovciach už viackrát. Vždy sa cítila u nás výborne a svoju radosť z vystúpenia v našej obci neskrývala ani počas nášho rozhovoru, ktorý sme s ňou pripravili po jej nedávnej návšteve v Tvrdošovciach.

Ako sa vám pozdáva tvrdošovské publikum?

V Tvrdošovciach som účinkovala viackrát v tunajšej materskej škole s vyuč. jazykom slovenským. Spoluprácu s deťmi mám totiž veľmi rada. Teší ma, že s určitým odstú-

to pozvanie vzniká preto, že som sa snažila odvieť dobrú prácu, snažila som sa byť úprimná a srdečná k ľuďom, s ktorými som spolupracovala. Takisto ľudia, ktorí ma pozvali si myslím, že sú mi blízki a sympatickí. Keď vznikne sympatia, ľudské prepojenie, tak si na to človek veľmi rád spomína. Na tento pocit sa nedá zabudnúť.

Kedy ste sa rozhodli, že sa budete venovať spevu profesionálne?

To už bolo veru veľmi dávno. Vo svojich 16-ich rokoch som začala ako spevákka – amatér, potom som v tom pokračovala intenzívne a keď som spievala vo vojenskom umeleckom súbore v roku 1966, vtedy som sa rozhodla pre profesionálnu prácu. Tam som bola 16 rokov, potom som bola v Slovenskom rozhlasu, v spravodajstve, v Dome zahraničných Slovákov a keď prišlo Repete, program p. Ivana Krajíčka, tak vtedy to nabralo na vážnosti, na profesionalite. Keď začalo Repete a dostala som prvé pozvanie s pesničkou „Keď si sám“, tak tam už bolo jasné, že budem spievať, že sa budem spevu intenzívne venovať. Tak sa to skrátka stalo. Či to tak chcel osud alebo pán Boh, neviem, ale ja som to chcela tiež.

Aké máte spomienky na reláciu Repete?

Spolupráca s pánom Ivanom Krajíčkom v tomto programe bola pre mňa akoby vy-

soká škola. Bolo úžasné s ním spolupracovať. Som nesmierne vďačná, že som mohla v tejto relácii účinkovať a som rada, že sa to dodnes nesie v znamení, že som Lýdia Volejničková – spevákka z Repete. Vždy prijímam tento názov vďačne a s radosťou, nikdy sa tomu nevyhýbam.

V Tvrdošovciach ste spievali aj po maďarsky. Kde ste sa naučili tento jazyk?

Na to je veľmi jednoduchá odpoveď, síce už uplynulo veľa rokov. Pochádzam zo stredného Slovenska, z malej dedinky Radzovce v okrese Lučenec, kde žilo viac maďarských rodín ako slovenských.

Ako deti sme sa spolu hrávali s maďarskými deťmi a tak sme sa opätovne naučili jazyk toho druhého. Ani neviem, ako som sa naučila po maďarsky, bolo to veľmi spontánne. Mô-

V relácii Repete s Michalom Dočolomanským

žem povedať, že ovládam aj gramatiku a občas si prečítam aj nejaké pekné romány. Stáva sa, že ma pozývajú tmočiť, ale to je už ťažšie. Hovorí sa však, že koľko rečí ovládaš, toľko krát si človekom.

Veľmi pekne Vám ďakujem za rozhovor. Prajem Vám veľa osobných i pracovných úspechov.

Ďakujem aj ja. Pozdravujem čitateľov Tvrdošovského spravodaja. Prajem Vám všetko dobré a budem sa tešiť, ak sa ešte stretneme.

Silvia Tanková

Lýdia Volejničková sa cíti v Tvrdošovciach vždy výborne

pom času som sa opäť vrátila do Tvrdošoviec ako účinkujúca v programe Repete Návraty. Na základe svojich skúseností môžem povedať, že tvrdošovské publikum je vždy výborné a srdečné, či už ho tvoria deti alebo dospelí. Keď nám tleska skvelé publikum, vtedy sa nám spevákom veľmi dobre účinkuje. Povedala by som, že je nám vtedy príjemne na duši.

Myslela som si, že si už nebudete spomínať na svoje vystúpenia v Tvrdošovciach.

Pravdaže si spomínam. Je to tak, že keď človek zažije pekné a príjemné chvíle a kde ho potom opätovne pozvú, tak

Lýdia Volejničková patrí k obľúbeným speváčkam stredného kantilénového prúdu so sýtim charakteristicky zafarbeným hlasom. Jej oči prvýkrát zažiarili šťastím na festivale Zlatá ruža mesta Detvy (1976) ako profesionálna bývalá sólistka Vojenského umeleckého súboru (VUS) kpt. Jána Nálepku (1976-1992) s výrazným charismatickým prejavom k publiku. Neskôr pôsobila v r. 1992-94 ako produkčná Rádiožurnálu Slovenského rozhlasu, v r. 1998-2000 ako kultúrna pracovníčka Domu zahraničných Slovákov.

Väčšina ľudí ju prvýkrát zaregistrovala v relácii Repete, kde zažiarila hitom „Keď si sám“, či duetami s Michalom Dočolomanským „Haló tam“ a „Smoliari“. S p. Volejničkovou často vystupoval aj Otto Weiter, s ktorým naspievala duet. Jej popularita a príjmy boli v tom čase porovnateľné s najväčšími hviezdami našej scény.

Za svoju kariéru naspievala viac ako dvestopäťdesiat skladieb. Interpretuje nestarnúce melódie a pôvodné slovenské evergríny, klasiku, svetové hity, známe muzikálové skladby.

V súčasnosti žije v Bratislave. Má 1 dcéru, Ivku. Dnes pracuje v slobodnom povolaní ako spevákka a muzikoterapeutka.

ÚCTA ZA VÁŠ ČIN

Fašiangová tanečná zábava dobrovoľných darcov krvi sa konala 13. februára 2010, ktorej hlavným bo-

Zoltán Bíróczy si prevzal strieborný stupeň Jánskeho plakety

dom bolo opäť odovzdávanie Jánskych plaket pre viacnásobných tvrdošovských dobrovoľných darcov krvi. Počet tvrdošovských dobrovoľných darcov krvi je stále vyšší, preto sa aj na tomto plese odovzdali Jánskeho plakety viacerým našim obyvateľom.

Bronzovú Jánskeho plaketu obdržali za 10-násobné darovanie krvi: **Gabriel Gáhy, Diana Hegedúsová, Róbert Kurucz, Róbert Major a Attila Mészáros.**

So striebornou Jánskeho plaketa sa môžu pochváliť za 20-násobný odber: **Zoltán Bíróczy, Jaroslav Brodský, Peter Ruzsik a RNDr. Michal Bara.**

Zlatú Jánskeho plaketu za 40-násobné darovanie krvi si zaslúžili 4 občania: **František Kurucz, Ladislav Vincze, Anna Papová a Ondrej Lancz.**

Na tohtoročnom plese sa odovzdali aj dve najvyššie ocenenia, a to *diamantový stupeň Jánskeho plakety*.

Cenu si prevzali **Margita Geróová** za 60-násobné darovania krvi a **Jozef Máté**, ktorý daroval krv už 80-krát. Všetkým srdečne blahoželáme a Ďakujeme.

Ocenenie spolu s vecný darom si prevzali naši občania od pozvaných hostí, ktorými boli György Juhász, starosta Tvrdošoviec, Zita Lutišanová, predsedníčka Územného spolku Slovenského červeného kríža (SČK) v Nových Zám-

členka Najvyššej rady SČK v Bratislave a Marta Ficsová, riaditeľka Územného spolku SČK.

Slávnostný príhovor na plese predniesla p. Lutišanová, ktorá uviedla, že zo svojej praxe zdravotnej sestry môže potvrdiť, že darovaná krv neraz zachránila život rodičke po ťažkom pôrode, alebo pri operáciách účastníkov dopraných nehôd. „Veľkú časť týchto ne-

hôd zapríčinia mladí, preto ma nesmierne teší, že na tvrdošovskú zábavu prišlo veľa mladých ľudí. Svedčí to totiž o tom, že sú darcovia krvi a že sa rozhodli pre

iný druh hrdinstva: dobrovoľne a bezplatne darujú krv na záchranu iných ľudí. V mene Slovenského červeného kríža a v mene tých, ktorí dostali krv Vám vyslovujem veľkú vďaku. Slovenský červený kríž Vám vzdáva úctu za Váš čin“ - dodala na záver svojho príhovoru pani predsedníčka.

Starosta našej obce sa tiež prihovril prítomným a v mene samosprávy obce poďakoval darcom krvi za to, že svojim nezištným činom pomáhajú iným. Samospráva obce Tvrdošovce už viac rokov finančne podporuje tanečnú zábavu našich darcov krvi.

Po slávnostnom prípitku sa objavil na tanečnom parkete mladý a nadaný tanečný pár Linda Mészárosová a Tomáš Máté, aby predviedli hosťom štandardné

Držitelia zlatej plakety: František Kurucz a Ladislav Vincze

i latinsko-americké tance. Zvyšok večera a noci patril zábave, spevu a tanci. Hostia sa zabávali až do rána.

Silvia Tanková

JAR A JEJ PRANOSTIKA

- ♦ Ak je na jar mnoho komárov, možno očakávať zlú žatvu.
- ♦ Keď na jar poletuje veľa pavučín, bude horúce leto.
- ♦ Keď neskoro zaseješ, slabú úrodu zoberieš.
- ♦ Jaro krásne, všetkým tvorom spasné.
- ♦ Na jar sud od vody a hrst' blata.
- ♦ Na jar zamaž, na jeseň zapraš.
- ♦ Jaro priazeň, leto trýzeň.
- ♦ Aká jeseň, taká jar.
- ♦ Aká jar, taká úroda.
- ♦ Keď sa z jari na poli mokré miesta ukazujú, suché leto predpovedajú.
- ♦ Chladné podletie (apríl až máj) nebýva dobrým znamením úrodného roku.

VÝROKY SLÁVNÝCH

„Všetky knihy zožltnú, ale kniha prírody má každý rok nové, nádherné vydanie.“

(Hans Christian Andersen)

„Dobrý citát je ako hrozienko v koláči. Koláč sa však nedá upiecť len z hrozienu.“ (Emil Krotkij)

„Neverte slovám ani svojím, ani cudzím, verte len svojim a cudzím skutkom.“ (Tolstoj)

„Najviac dáš tomu, komu dáš nádej.“

(Otto František Babler)

„Predstavte si to ticho, keby ľudia hovorili len to, čo vedia.“ (Karel Čapek)

dielami, ale aj s ilustrátormi a ilustráciami. Potom sa do masiek oblečení prváci predstavovali svojim starším spolužiakom ako stratení rozprávkoví hrdinovia a tí ich zaraďovali do známych rozprávok. Keďže deti v tomto veku najradšej čítajú rozprávky, nasledoval rozhovor o vzniku a šírení ľudových rozprávok. Na záver nám žiaci 3. ročníka predviedli dramatizáciu ľudovej rozprávky O Červenej čiapočke.

Ďalej podujatie pokračovalo po ročníkoch v triedach. Nakoľko sa naši prváci len teraz zoznamujú

Úlohou žiakov bolo predniesť básne rôznymi spôsobmi

s písmenkami a začínajú odhaľovať tajomstvá čítania, v ďalšej časti dopoludnia ich čakalo obrázkové stretnutie s rozprávkou. Skladali rozprávkové puzle, zoradzovali obrázkové osnovy známych rozprávok, spájali rozprávkové dvojice a zahrali si i veľké rozprávkové pexeso.

Žiaci II. ročníka si overovali svoje vedomosti v zaujímavom literárnom kvíze. V skupinovej práci zodpovedali na otázky z besedy, ale aj z učiva literárnej výchovy. S veľkým záujmom riešili aj obrázkové rozprávkové hádanky a v závere zistili, aké osožné je v teame spolupracovať.

Na tretíakov čakala spoločenská hra, ktorej úlohy preverili ich literárne vedomosti, ale aj kreativitu a schopnosť dramatizovať.

I žiaci IV. ročníka preukázali veľmi dobré vedo-

mosti v literárnom kvíze a ako najstarší žiaci I. stupňa sa museli popasovať aj s náročnejším zadáním, zahrať sa na spisovateľov i hercov. Vylosovali si známe rozprávkové postavičky a ich úlohou bolo zakomponovať ich do krátkeho príbehu, v ktorom dobro zvíťazí nad zlom. Žiaci vynikajúco zvládli rolové úlohy a dramatizácia nových rozprávok v nich zanechala nezabudnuteľné zážitky.

Žiaci 5. – 9. ročníka strávili popoludnie tvorivej dramatiky v upravenej triede. Cieľom popoludnia bolo oboznámiť sa s novými prírastkami v našej školskej knižnici a zároveň pracovať s novým, neznámym textom. Súťažili medzi sebou štvorčlenné družstvá. Na úvod sme sa rozohrali prednesom básne Rozprávka o písacom stroji od Tomáša Janovica z knihy (Kalam)búrske oriešky.

Prvou úlohou žiakov bolo predniesť časť básne rôznymi spôsobmi: rozčúlene, bojazlivo, radostne, spomalene.... Každá skupina si vyžrebovala nejaký spôsob prednesu a mala chvíľu na prípravu. Žiaci sa úlohy zhostili s chuťou a svojím prednesom skutočne pobavili publikum. Prejavili rozličné emócie, pracovali s hlasom i mimikou, rôzne intonovali.

Druhá úloha bola náročnejšia. Skupiny si žrebovali čísla, ktoré boli prideľované novým knihám z našej knižnice. V každej z nich bol vyznačený krátky text, ktorý si skupina prečítala. Úlohou žiakov bolo na základe svojej fantázie a tvorivosti domyslieť pokračovanie textu a potom ho aj zahrať. Niektoré skupiny svoju úlohu zvládli lepšie, iné slabšie. Dôležité je, že sme strávili príjemné popoludnie s knihami.

Mgr. Xénia Sláviková,
Mgr. Eva Vinceová

VÝSTAVA NETRADIČNÝCH TVORIVÝCH PRÁC

Základná škola Jána Amosa Komenského sa každý rok veľmi zodpovedne pripravuje na zápis budúcich prvákov do základnej školy. Samotnému zápisu vždy predchádza návšteva detí z materskej školy s pani učiteľkami. V budove základnej školy spoznávajú okrem tried všetky zákutia školy, jedáleň, telocvičňa, školský klub detí. Vždy sa zúčastnia vyučovacích hodín v prvom ročníku, aby videli a zažili, ako sa ich kamaráti učia a čo v škole robia. Samotný zápis sa im snažíme spríjemniť veselými aktivitami, ktoré ich potešia. Vlni si mohli zacvičiť vo fit klube, prezrieť si historické miestnosti školy. Tento rok sme pre nich pripravili výstavu netradičných tvorivých prác našich zručných spoluobčanov a žiakov zo školského klubu detí. Spolu s rodičmi si deti prezreli netradičné výrobky a na druhý deň mohli výstavu zhliaďnuť všetci žiaci našej školy a aj obyvatelia obce. Boli tam výrob-

ky z dreva, skla, šúpolia, prútia, kože, plste, hliny, práce so servítkovou technikou, krásne vyšívané obrazy, vyrezávané obrazy, modely lietadiel a výrobky žiakov z rôznych materiálov. Budúci prváci sa na maliarskych doskách mohli zahrať aj na maliarov, tvoriť z hliny a vyskúšať si aj netradičné hudobné nástroje.

Ďakujeme všetkým ochotným spoluobčanom, ktorí pomohli zrealizovať výstavu netradičných tvorivých prác, čím umožnili nahliadnuť do krás ich tvorby a inšpirovať aj našich žiakov do ďalšej práce. Sú to: **Bc. Ildikó Budová, Vincent Buják, Mária Csányiová, Igor Marenčič, Ing. Alojz Pajdlhauser, Eva Pavúková, Ferdinand Szabó, Tomáš Szabó, Andrea Szabová, Mgr. Angelika Vaneková, Mgr. Roman Noskaj** – náš bývalý kolega.

V mene žiakov a pedagógov **ĎAKUJEME.**

PaedDr.

Iveta Mészárosová

Budúci prváčikovia sa venovali aj kresleniu

ÚSPECHY NÁS SPREVÁDZAJÚ AJ V ROKU 2010

Jar nám opäť klope na dvere. Hoci pani zima sa ešte nechce vzdať svojej vlády, snehová prikrývka zmizla z našich polí a ciest. Odkryla nám všetko bohatstvo, ktoré sme tam na jeseň a počas zimy ukryli. Inak to nebolo ani pod oknami našich žiakov. Po rozpustení sa posledného fliačika snehu vyšli si pod okná žiaci pozbierať svoje „zabudnuté“ veci. Aj v triedach a kabinetoch nastalo jarné upratovanie. Pekne sme všetko roztriedili, veď blížiaci sa zber papiera musí byť aj v tomto roku úspešný. A tak nacvičení to určite využijeme i doma, aby sme roztriedili si svoje veci a potom priniesli začiatkom apríla do zberu papiera.

Upratovaniu sme sa venovali aj v knižnici. Veď oddávna sa hovorí: marec – mesiac knihy. Každý si určite pamätá výrok známeho pedagóga Jána Amosa Komenského: „Nemilovať knihu znamená nemilovať múdrosť a nemilovať múdrosť znamená stať sa hlupákom.“ Tento výrok určite neplatí pre našich žiakov a ich pedagógov. Od januára sa usilovne striedali v odborných učebniach, aby sa pripravovali so svojimi žiakmi na okresné kolá olympiád a súťaže zamerané športovo či umelecky. V anglickom jazyku nás reprezentovala Cindy Karácsonyová a Dominik Vasko. Matematiku zvládajú viacerí, ale pre piatakov Adriana Bugyíka, Luciu Istenesovú a Barbaru Orbánovú už bol deň D.

Šiestaci až ôsmaci sa ešte len chystajú, ale deviatačka Nikoleta Csandová sa už stala úspešnou riešiteľkou okresného kola a len 1 bod ju delil od postupu do krajského kola. Srdečne jej blahoželáme. V geografickej olympiáde sa darilo Barbare Orbánovej a Nikolasovi Vargovi. Najlepšie si poradil a 4. miesto obsadil Miron Sipos, ktorý sa už teraz pripravuje na matematické súťaže. Prvýkrát sme boli i na dejepisnej olympiáde. Našimi favoritmi boli Martina Mišáková a Patrik Bogdány. Už o rok budú skúsenejší a Patrik môže ísť súťažiť ako stredoškôla, pretože dejepis je i jeho veľkým koníčkom. V piatok 12. marca chýbali na škole šiesti žiaci. Tri dievčatá – Karin Illésová, Simona Vidová a Renatka Vinczeová boli na biblickej olympiáde a traja chlapci – Peter Csányi, Dávid Igaz a Dominik Vasko sa zase potili na fyzikálnej olympiáde. Úspešným riešiteľom sa stal Dominik Vasko, ktorý sa pripravuje aj na matematickú olympiádu. Dievčatá skončili na peknom 5. mieste. Šiestaci pod vedením pani učiteľky PaedDr. Moniky Vanyovej úspešne pracujú na projekte z Konta Orange – Voda. Prvú fázu kastingov už majú za sebou. Teraz sa pripravujú na exkurziu a na videokonferenciu. Robili veľmi zaujímavé pokusy a merania vody v našej obci. S výsledkami pokusov nás oboznámia na konferencii.

Ani naši športovo a umelecky nadaní žiaci neza-

hávali. Zapojili sa do postupových súťaží vo vybíjanej, futbale, zdokonaľujú so vo flórbale. Z literárnych prác, ktoré sme posielali do súťaží Prečo mám rád Slovensko a Európa v škole, postúpila do celoslovenského kola súťaže Európa v škole práca Viktora Kurucza O Viktorovi. Čestné uznanie v prednese poézie získala Renatka Vinczeová. Zapojili sme sa do mnohých výtvarných súťaží, žiaci tvorili práce na tému Život v rozprávke; Vianoce sú za dverami; Bratislava – naše hlavné mesto; Dinozauři a iné zvieratká; Poštová známky; Môj najkrajší úspech; Chudoba nie je iba slovo, nepatrí do minulos-

ti; Pomáhajme tým, ktorí si nevedia pomôcť sami. Lívia Mojzesová a Silvia Stiszkalová získali 3. miesto v súťaži Kreslenie hrou.

Je množstvo každodenných akcií a podujatí, ktoré sú zdokumentované a nájdete ich na stránke našej školy. Poďakovanie patrí všetkým učiteľom za ich každodennú pomoc a podporu deťom za ich nie vždy ľahkú komunikáciu s rodičmi a za ich prácu na projektoch a ďalšom vzdelávaní sa. Každý deň pracujú s knihou a preto pre nich je sviatok každý deň. Najst alebo dostať dobrú knihu je práve tak nutné ako pre mnohých každodenný chlieb.

Svet je nádherná kniha. Ale nemá cenu pre toho, kto ju nevie čítať.

(Carlo Goldoni)

Mgr. Jana Micsinaiová
riaditeľka školy

SÚŤAŽ O NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKÉJ KNIŽNICE

Dňa 26. októbra 2009 sa naša škola zapojila do súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc. Tohtoročnou témou bol **Veľký obraz – divadelné stváranie najzaujímavejšieho príbehu**.

Cieľom podujatia bolo zábavnými a pútavými formami podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici, k čítaniu a poznávaniu nového. Zároveň sme sa snažili, aby všetky aktivity boli nielen poučné, ale aj netradičné, zaujímavé a zábavné. Chceli sme, aby tento deň zostal v mysli našich žia-

kov nadiho a aby si z neho odniesli to, čo bolo cieľom – lásku ku knihe.

Keďže priestorové možnosti našej školskej knižnice sú obmedzené, na začiatku podujatia sa žiaci 1. stupňa stretli v telocvični školy, kde bola nainštalovaná výstavka kníh. Ako prichádzali, všetci si kultivovane, s veľkým záujmom prezerali vystavené knihy. Boli tam najviac zapožičiavané knihy z našej školskej knižnice, ale aj obľúbené knihy detí a našich učiteľov z domácich knižničiek. Formou besedy boli žiaci oboznámení s knižničným poriadkom, s mnohými slovenskými spisovateľmi, ich

ná, Boh Ho vzkriesil z mŕtvych. Prvý list Korinťanom zjavuje, že Kristus sa stal oživujúcim duchom (1Kor 15,45). Preto je aj dnes prítomný a môžeme ho prijať do svojho ducha a mať večný život. Boh nás učinil ako človeka s telom, dušou (myseľ, city, vôľa) a duchom (svedomie, intuícia, spoločnosť s Bohom). Preto keď počujeme evanjelium, radostnú zvesť o spasiteľovi naše svedomie, ktoré je v duchu oživa a spoznáваме, že sme pred Bohom vinní. Vo svedomí máme totiž napísaný Boží zákon, ktorý nás okamžite odsúdi. Ale keď uveríme, že naše viny vzal na seba Boží Syn, svedomie sa očistí, dostávame sa do vzťahu so Stvoriteľom, stávame sa Jeho deťmi a prijímame večný život, ktorý trvá aj po našej fyzickej smrti. Vďaka zmŕtvychvstaniu sa život, ktorý mal v sebe Kristus stal dostupným

pre každého človeka. Ježiš sám naplnil podobnosť, ktoré hovoril o pšeničnom zrne. Zrno musí odumrieť, prestať byť zrnom, aby z neho vyrást-

la plodná rastlina. A to sa deje, skrze život, ktorý je v tom zrne. To sa stalo s Ježišom. Apoštol Pavol napísal: „Lebo keď vyznáš Pána Ježiša svojimi ústami a uveríš vo svojom srdci, že ho Boh vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený“. Aké krásne a jednoduché evanjelium, a pritom úplne vzdialené ľudským zásluhám, ľudskej добрote a prázdny náboženským obradom.

Keď slávime Veľkú noc, pamätajme na jej poslanstvo. Boh nie je ten, čo len prikazuje a zakazuje. Je ten, ktorý sa stal človekom, aby Ho človek mohol prijať a byť zachránený a slobodný od každého hriechu. Neprišiel založiť na svet organizáciu ale organizmus, živé telo. Toto telo potrebuje život. Ten máme vďaka vzkrieseniu. Veľká noc sa môže začať.

Bc. Peter Varga

„ĎATELINKA“ - NEINVESTIČNÝ FOND

„**Ďatelinka**“ - **neinvestičný fond** je fond pre rozvoj športovej zdatnosti a zdravia žiakov pri ZŠ J. A. Komenského v Tvrdošovciach, ktorého cieľom je:

- telesný rozvoj žiakov
- fyzická zdatnosť a výkonnosť
- pestovanie vzťahu k zdravým životným návykom a potrebám
- viesť žiakov k rozumnému využívaniu voľného času
- vytvoriť si správny životný štýl
- zabezpečiť pre žiakov vhodné športové pomôcky.

Fond existuje od roku 2002 a od tej doby pomohol nakúpiť mnohé športové pomôcky a zrealizovať športové a kultúrne aktivity školy. Rok 2009 bol pre fond Ďatelinka mimoriadne úspešný, veľkou mierou mohol pomôcť škole:

- relaxačná učebňa je vynovená o nový cvičiaci stroj a koberec
- pre žiakov na 1. stupni sa zakúpili farebné stuhy, kužeľové a lakrosové súpravy
- na ročníkoch 5 – 9 sa za pomoci úspešného projektu zakúpili nové oblečenia pre mažoretky
- zakúpili sa športové dresy, florbalové súpravy a bránky
- uhradili sa cestovné náklady na plavecký výcvik v spolupráci s obcou.

Fond môže žiakom školy pomáhať na základe vkladov na náš účet vo VÚB č.ú: 1609948357/0200, ale najväčšia pomoc pre nás je odvádzanie 2% z podielu daní fyzických a právnických osôb. Preto Vás prosíme, aj v tomto roku darujte 2% neinvestičnému fondu „Ďatelinka“, veď plány do budúcnosti máme veľké. Tlačivá na vyplnenie (vyhlásenie o poukázaní dane a potvrdenie o zaplatení dane) si môžete prevziať a odovzdať na riaditeľstve školy, kde Vám ochotne poskytneme ďalšie informácie alebo z internetovej stránky www.zatvrdosovce.edu.sk.

Údaje o prijímateľovi:

Názov: **Fond pre rozvoj športovej zdatnosti a zdravia žiakov Ďatelinka, n. f.**
 Sídlo: **Základná škola Jána Amosa Komenského, Tvrdošovce 941 10, Nová cesta 9**
 Právna forma: **Neinvestičný fond**
 IČO: **36096482**

V MENE ŽIAKOV ŠKOLY VÁM ZA POMOC ĎAKUJEME.

PaedDr. Iveta Mészárosová
správca fondu

VZKRIESENIE JEŽIŠA KRISTA

Velká noc, ktorú slávime aj v našej krajine nesie posolstvo o smrti a zmŕtvychvstaní spasiteľa Ježiša Krista. Kde sa však vzala Veľká noc a prečo sa nazýva veľkou? V histórii Izraelského národa sa totiž stala veľká udalosť, ktorú si ľudia na zemi dodnes pripomínajú. Starozákonný patriarcha Jakob, ktorý dostal od Boha meno Izrael a od neho sa toto meno prenieslo na jeho národ sa dostal kvôli hladu v jeho zemi so svojou rodinou do Egypta, kde sa veľmi rozrástli. Jeho syn Jozef bol po vtedajšom Egyptskom faraónovi druhým najvyššie postave-

ným mužom v krajine. Avšak roky uplynuli, Jozef zomrel a na trón sa dostal nový vládár. Vtedy Egyptania spozorneli, pretože v ich krajine boli Izraelci už veľkým národom a kvôli obavám z prípadnej vojny a toho, že by sa Izraelci pridali na stranu nepriateľa si ich začali podrobovať a zotročovať. Spomenuli si však na svojho Boha, ktorý vypočul ich volanie a poslal im Mojžiša, ktorý ich za dramatických a zázračných okolností z Egypta vyviedol. Tá významná noc, v ktorú sa tento odchod z Egypta udial sa preto nazýva Veľká noc. Egypt má však v Biblii aj duchovný význam a rôzne starozákonné nariadenia a postavy ukazujú na spasiteľa, ktorý má prísť a zachrániť svet z duchovného otroctva, teda zo všetkého

negatívneho, čo Egypt v duchovnom zmysle znamená.

Ako s tým súvisí vzkriesenie Ježiša Krista?

Samotný fakt, že Boh vzkriesil svojho Syna má veľkú dôležitosť pre náš duchovný život. Ježišovo pôsobenie na zemi nemohol v tom čase nikto poprieť, pretože nikto predtým neprišiel s takým učením, múdrosťou a nikto nekonal také zázraky, ako on. Napriek tomu, že bol veľmi príťažlivý a tisícky ľudí s ním trávil čas a nasledovali ho, boli tu ľudia, ktorí ho odmietali. Hovoril totiž pravdu, hovoril, že človek je od základu zlý. Nábožných ľudí usvedčil

z toho, že sú pokrytci, farizejov a kňazov z toho, že milujú viac svoje vlastné tradície, než Božie slovo. Tým, čo sa považovali za spravodlivých nastavil zrkadlo do ich duše a nepohladil ich ego. Naopak, tých, čo hľadali pravdu, potešoval. Zaopatril každého, kto bol v núdzi. Malomocných sa dotýkal, demonizovaných oslobodzoval a všetkých, ktorí k nemu prišli uzdravoval.

Máme skúsenosť s takýmto Ježišom?

Nebola to len igno-

rancia, bola to nenávisť, ktorá vyvrcholila spoločným výkrikom „Ukrižuj ho!“. Človek, ktorý si neprizná svoju chorobu, nemôže byť uzdravený. Ak by Ježiš chodil po zemi dnes, dopadlo by to rovnako. Človek miluje svoj Egypt. Miluje svoju pýchu, povýšenosť, sebestačnosť, všetky svoje neresti a nevie, že je otrokom toho, čo robí. Nevie, že tu vládne „faraón“, že - ako hovorí Písmo - vládne tu knieža tohto sveta – padlý anjel satan. Na jednej strane vidíme, že svet nie je tak nastavený, aby človek mal vzťah s Bohom a žil spravodlivo a v harmónii. Nikto nám netlieska, keď sa odmietame nechať zatiahnuť do klamstiev a ohovárok, ktoré sú „normálne“ v našom každodennom živote. Ak hovoríme pravdu, priateľov ubúda. Ak nenadáваме a nechceme sa na nikoho hnevať, sme akosi čudní. Na druhej strane, keď to všetko aj vnímame, nevidíme cestu von. Svet sa nepolepšuje. Práve naopak. Preto Boh nedáva nádej tomu, že sa človek pred Ním raz obháji alebo že by sa dokázal z vlastných síl zmeniť. Ak by Kristus nevstal z mŕtvych, nevedeli by sme, že Boh jeho obeť za hriech prijal. Ešte stále by sme čakali na nejakého spasiteľa.

Iste viete, že prvou reakciou na prázdny hrob a chýbajúce telo Ježiša bolo „Povedzte, že jeho učenci prišli v noci a ukradli ho“. Dodnes tento zázrak legitímne nepopreli a dodnes tento fakt ľuďom prekáža. Je to totiž naajsilnejšie svedectvo o tom, že v Kristovi prišiel na zem sám Boh, ktorého život ani smrť nezastavila. Priatelia, aký je to život, ktorý po 80-tich alebo 90-tich rokoch skončí? To sa pýtal aj Mojžiš. Život chce žiť. Bojujeme oň, kým len máme nádej. Boh však pri takomto živote neskončil. Preto nás volá, aby sme vierou prijali Jeho Syna, aby sme mali večný život. Božia otázka nie je, či sme dobrí alebo zlí. On nás pozná dokonale. Jeho otázka je, či sme prijali Jeho život.

Čo sa vlastne stalo pri vzkriesení? Prečo vlastne zomrel Boží Syn? Podľa Božieho zákona je trestom za hriech smrť. On túto spravodlivosť naplnil na vlastnom Synovi, na ktorého vložil všetky hriechy každého z nás. Ak totiž chceme spravodlivého Boha, niekto musí zomrieť. Avšak, keď bola táto spravodlivosť naplne-

SVIATOČNÉ TROJDENIE

Pre kresťanov začína Zeleným štvrtkom významné sviatočné trojdenie (triduum), ktoré v nedeľu vyvrcholí 1. veľkonočnou slávnosťou - sviatkom Vzkriesenia Pánovho. V chrámoch si veriaci pripomenú poslednú večeru Ježiša Krista s učeníkmi. Počas podvečerných bohoslužieb znejú na Zelený štvrtok zvony z kostolných veží naposledy, aby sa nanovo ozvali až v podvečer na Bielu sobotu - dovtedy ich nahrádzajú rapkáče, zvonce a voľakedy i hlučná strelba z mažiarov.

Veľký piatok je jedným z najväčších kresťanských sviatkov v roku - v chrámoch si veriaci po predchádzajúcich pašiach Smrtnej a Kvetnej nedele naposledy čítaním a spievaním paší pripomínajú históriu ukrižovania Ježiša na Golgote. Je to čas ticha, rozjímania, pokánia, u zdravých dospelých i prísneho pôstu. Vo farnostiach je to doba spoločných pripomínaní Kristovho utrpenia putovaním krížovými cestami na kalváriách, pašiovými predstaveniami i procesiami. S oboma sviatočnými dňami súvisí aj množstvo ľudových zvykov a pranostík.

ZELEŇ NA TANIERI

Na Zelený štvrtok venovali ľudia oddávna pozornosť jedálnemu lístku, na ktorom kedysi vždy bývali aj jedlá zelenej farby - najčastejšie zo špenátu a šošky (kyslé lístky šťaveľu), ale i z hrachu, púpavy, žihľavy a iných bylín alebo korenkov, ktoré patrili k očistnej jarnej strave. Ďalšia očista sa týkala tela. Ľudia na

vidieku dbali na to, aby sa umyli v sviežej potočnej alebo studničnej vode - zaručilo to zdravie a krásu. Dievky verili, že táto voda im zvýši pôvab a pri- dávali aj magické česanie pod vrbou, aby mali pekné dlhé vlasy.

KEĎ MRAVEC V DOME POTEŠÍ

Na niektorých miestach vrcholilo aj ochrana domov - vrátane v minulosti všade na Slovensku veľmi rozšíreného sťahovania čiernych mravcov do príbytkov. Mládenci tak niekedy doniesli do pitvora aj celé mravenisko. Inde tento hmyz rozsypali okolo domov, čo malo napríklad dievkam na vydaj zabezpečiť množstvo nápadníkov, ale inak hlavne hojnosť ako v rodine, tak aj v komore, stodole, kuríne i v chlieve a maštálke.

Podľa pranostiky čo na Zelený štvrtok zaseješ a zasadiš, bujne narastie a veľa nasype. A ak k tomu ešte zahrmí, dobrá úroda je istá. Je to aj sviatok ovocinárov, ktorí v sadoch nežne trasú stromčeky a pričarúvajú si tým bohatú jesennú nádielku, a tiež včelárov, ktorí po zime prvýkrát otvoria včelín a budia včielky.

SPRÁVA O HRÍBOCH

Ani na Veľký piatok sa hospodári nehnevali, ak chvíľu zapršalo, pretože: na Veľký piatok vlaha úrodu nám zmáha. Ak však bol pochmúrny celý deň, rok mohol byť aj neúrodný. Za zlé znamenie pokladali naši predkovia dažď v noci na Bielu sobotu. Vtedy vraj niet nádeje na úrodu čerešní. Hubári sú v tento deň tiež náramne zvedaví na počasie a správu o budúcnosti. Vytešujú sa, ak na Veľký piatok nie je mráz - to podľa tradície môže znamenať veľa hríbov.

Spracovanie

SLOVO „VELKÁ NOC“ V INÝCH JAZYKOCH

Názvy odvodené od germánskej bohyne Eostre alebo zo staro-germánskeho názvu mesiaca apríl Eostre-monat:

Angličtina - Easter
Nemčina - Ostern

Názvy odvodené od hebrejského slova Pesach:

Latinčina - Pascha (alebo Festa Paschalia)
Gréčtina - Πάσχα (Pascha)
Bulharčina - Пасха (Pascha)
Dánčina - Paaske
Holandčina - Pasen
Esperanto - Pasko
Fínčina - Pääsiäinen
Francúzština - Pâques
Indonézština - Paskah
Írčina - Cáisc
Taliančina - Pasqua
Nórčina - Påske
Portugalčina - Páscoa
Rumunčina - Paști
Ruština - Пасха (Pascha)
Škótska galčina - Càisg
Španielčina - Pascua
Švédčina - Påsk
Arabčina - حفل الفديع
Waleština - Pasg

Názvy v ďalších jazykoch:

Bulharčina - Великден (Velikden)
(doslova: Veľký Deň)
Maďarčina - Húsvét
Čeština - Velikonoce
Poľština - Wielkanoc
Slovenčina - Veľká noc
Srbčina - Uskrs alebo Vaskrs (doslova: Vzkriesenie)
Čínština - Fu-huo-jie; doslova Oslava Vzkriesenia
Japončina - Fukkatsu-sai; doslova Oslava Vzkriesenia

LAZÁROVA SOBOTA A KVETNÁ NEDEĽA

Pôstne obdobie, ktoré začalo Popolcovou stredou vrcholí šiestou pôstnou nedeľou - Kvetnou. Po nej už nasleduje pre kresťanov najvýznamnejšie obdobie roka - Veľký týždeň.

SVIATOK PALMOVÝCH RATOLESTÍ

Kvetná nedeľa má aj ďalšie názvy. Pre kresťanov je známa i ako Nedeľa utrpenia Pána, keď vedno s jeho triumfálnym príchodom do Jeruzalema zaznieva už i predzvesť o jeho budúcom ťažkom údele. S tým súvisia pomenovania:

Palmarum (Palmová) - podľa ratolestí, ktorými ľudia vítali pri príchode do Jeruzalema Ježiša Krista,
Baránkova - podľa symbolu jeho obetovania,
Pašiová - keďže v kresťanských chrámoch pokračuje čítanie z paší.

V niektorých farnostiach prichystali na Kvetnú nedeľu aj procesie, ktoré

majú dávnu tradíciu. Prvá písomná zmienka o procesii počas Kvetnej nedele, ktorá viedla z Olivovej hory do Jeruzalema pochádza z roku 390 a postupne ich pribúdalo v celom kresťanskom svete. Podobne sa rozšírili aj pašiové hry, prostredníctvom ktorých si veriaci i v súčasnosti pripomínajú tieto významné udalosti.

BAHNIATKA PROTI POHROMÁM

Aj u nás sú symbolom Kvetnej nedele prvé jarne kvety. So zreteľom na pohyblivý termín Veľkej noci, keď šiesta pôstna nedeľa môže pripadnúť aj do chladnejšieho dňa sú typickými kvetmi bahniatka. Halúzky zoberú katolícki veriaci v nedeľu na posvätenie do chrámu - potom túto pôstnu relikviu počas celého roka starostlivo opatrujú. Väčšinou býva umiestnená blízko svätých obrazov a mnohí odnesú konárik i na hroby blízkych. Dávne presvedčenie pripisuje posväteným bahniatkam i ochrannú funkciu - zabráňuje vzniku požiaru či inej pohromy. Roľníci vkladali bahniatka i do prvej jarnej vyoranej brázdy a pastieri ju mali v rukách, keď zjari vyhňali na pašu prvýkrát ovečky i hoviadka.

SPOMIENKA NA LAZÁRA

Kvetnej nedeli predchádza dnešná Lazárova sobota, ktorú si pripomínajú hlavne gréckokatolíci. Je spomienkou na známy príbeh úmrtia Ježišovho priateľa Lazára. Na prosbu jeho sestier Márie a Marty vykonal Ježiš zázrak - vzkriesil Lazára z mŕtvych, hoci v hrobe ležal už štyri dni.

Kvetná nedeľa potešila vždy, ak priniesla pekné a jasné počasie - signalizovalo nádej na dobrú úrodu obilia i vína. Dedovská skúsenosť hovorí: *Ak na Kvetnú nedeľu slnko hreje, roľník veru neschudobneje.* Medzi staré patrí aj tvrdenie: *Aká Kvetná nedeľa, taká i veľkonočná.*

Podobne ako v škandinávskych krajinách aj tu je alkohol mimoriadne drahý. Alkoholicke nápoje sa predávajú len v 35 monopolných štátnych predajniach, ale len kupujúcim, ktorí majú viac ako 20 rokov. V týchto predajniach je alkohol asi o 25 % lacnejší ako v reštauráciách, kde za fľašu

poznajú už dlhšie. V takom prípade prídu na rad objatia a bozky na líca. Aj Taliani majú radi tituly, predovšetkým „dottore“ alebo „professore“. Ak sa cudzinec naučí zopár fráz v taliančine, môže zabodovať u domáceho obyvateľstva, lebo snaha sa cení. Dobrý deň sa povie „bon giorno“,

Taliani si dodnes ctia rodinu. Pokojne sa môžeme opýtať na rodinné pomery, táto téma je tu veľmi obľúbená. Ľudia nosia so sebou rodinné fotografie. Talianska kuchyňa je známa po celom svete, preto býva tiež obľúbenou témou rozhovorov.

meckého jazyka, že jej nemusia bezpodmienečne rozumieť ani ľudia, pre ktorých je nemčina rodným jazykom. Keď istá televízna stanica vysielala programy vo „schwyzrüttsch“, bežia na obrazovke titulky v spisovnej nemčine. Aj nashinec ovládajúci nemčinu na veľmi dobrej úrovni bude tu mať veľké problémy a spoiatku nebude pravdepodobne rozumieť vôbec nič. Nezostane nič iné, len požiadať domácich, aby prešli do „normálnej“ nemčiny. Väčšina Švajčiarov ovláda niekoľko jazykov, problémy s dorozumením by teda nemali byť priveľké.

RAKÚSKO

Ruky sa podávajú pri stretnutí aj pri lúčení. U dobrých známych sa často používajú bozky na líce. V Rakúsku sa ešte stále používa trochu starosvetké oslovenie „milostivá pani“. Okrem toho majú Rakúšania veľmi radi tituly, čo však má aj výhodu: ak sme si nezapamätali meno, môžeme povedať „pán doktor“. Ešte stále tu panuje mierna nostalgia za dobrými časmi, keď bolo Rakúsko svetovou veľmocou.

NEMECKO

Po nedávnom zjednotení sa Nemecko stalo skutočnou európskou hospodárskou veľmocou. V obchodných vzťahoch tu vládnu jasné pravidlá, veľmi sa cení vecnosť a presnosť. Nemeckí obchodníci si príliš necenia rôzne rozhovory vedené iba preto, aby reč nestála, ani dlhé úvodné prejavy. Považujú ich za zbytočnú stratu času a útok na svoje nervy. Držia sa hesla, že čas sú peniaze. Okrem toho radi rozmýšľajú nad znižovaním nákladov a zvyšovaním produktivity práce.

V nemecko-slovenských vzťahoch je niekoľko tém, ktoré je lepšie nespomínať. Sem patrí Mnichovská dohoda a vznik Slovenského štátu, vyvražďovanie slovenských Židov a koncentračné tábory, ako aj represálie nemeckých vojsk počas SNP. Ďalšou temnou stránkou našej spoločnej histórie je povojnový odsun nemeckého obyvateľstva zo Slovenska.

Spracovanie

V Taliansku sa pri prvom stretnutí zdravíme podaním rúk

stolového vína zaplatíme od 20 do 40 €. Pohár piva stojí približne 5 €.

Islandčania veľmi radi počúvajú chválu na svoje gejzíry, vodopády, ľadovce a sopky, ako aj na svetoznámu Modrú lagúnu. Modrá lagúna je jazero s minerálnou geotermálnou vodou. Leží na juhozápade ostrova. Pláže tu tvoria lávové polia s čiernym pieskom. Je to veľká turistická atrakcia.

Islandčina je veľmi komplikovaný jazyk, sú v nej dokonca aj hlásky, ktoré v iných jazykoch vôbec nie sú. Domáci sa určite potešia, ak sa pokúsime o zvládnutie niekoľkých základných fráz: „godan dag“ (dobrý deň) alebo „bless“ (ahoj).

TALIANSKO

V Taliansku panujú veľké rozdiely medzi jeho severnou a južnou časťou. Čím južnejšie ideme, tým je konzervatívnejšie. Na juhu sa so ženami vo vedúcej funkcii stretneme len zriedka.

Pri prvom stretnutí sa zdravíme podaním rúk. Srdečnejšie sa zdravia ľudia, ktorí sa

prepáčia „scuzi“ a dovidenia „arrivederci“.

V Taliansku sa fajčenie nepovažuje až za také neprimerané ako inde. Taliani sa však považujú za fajčiarov-labužníkov. Cigaretu si zapália najradšej po jedle, k vínu alebo ku káve. Napriek tomu nie je zlé sa opýtať, či fajčenie niekomu neprekáža.

Pri rozhovoroch je absolútne zakázanou témou mafia. Taliani o nej nechcú nič počuť, nerozumejú vtipom na túto tému a cítia sa zaskočení. Nikto presne nevie, do akej miery mafia ovláda politiku a hospodárstvo. Domáce obyvateľstvo nechce hovoriť ani o poplatkoch za „ochranu“ ani o ostatných zločineckých organizáciách, akými sú neapolská camorra či o rôznych spolkoch, zaoberajúcich sa napríklad únosmi a vymáhaním výkupného.

ŠVAJČIARSKO

Švajčiarsko je krajina s mimoriadne vysokou životnou úrovňou, panuje tu čistota a poriadok. Tento štát nie je členom nijakých

V Grécku pred odchodom z reštaurácie necháme prepitné na stole

významnejších medzinárodných spolkov ani organizácií a prísne si stráži svoju neutralitu, dokonca až natoľko úspešne, že sa mu podarilo vyhnúť dvom svetovým vojnám.

Pozor na švajčiarsku nemčinu Švajčiarska nemčina je natoľko odlišná od spisovného ne-

FRANCÚZSKO

Ak ide o ponúknutie tykania, Francúzi sa správajú veľmi zdržanlivo, a to nezávisle od toho, či sme prišli na dovolenku alebo služobne.

Zdravenie

Veľmi výhodná je skutočnosť, že si nemusíme bezpodmienečne pamätať mená, ľudí môžeme pokojne osloviť „madame“, „monsieur“ alebo „mademoiselle“. V služobnom styku sa tu používa krstné meno spojené s vykaním. V bežnom živote sa však nepoužívajú jednoduché odpovede „áno“ či „nie“, ale „oui, monsieur“ alebo „non, madame“. Veľmi rozšírené je zdravenie s naznačovanými bozkami, čo však zostáva vyhradené pre veľmi dobrých známych. V obchodnom styku vystačíme s podaním rúk. Veľmi sa tu cení schopnosť improvizácie a prispôsobivosť. V tejto krajine sa vysoko cení aj dobré jedlo a pokojné stolovanie. Po hlavnom jedle sa môže pri stole aj fajčiť.

GRÉCKO

Tak ako vo všetkých krajinách na svete, aj Gréci ocenia, ak vieme povedať zopár slov v ich materčine. Podávanie rúk sa tu nepovažuje za samozrejmú vec. Ak nám pri zdravení nepodávajú ruku, netreba to chápať ako urážku. Pokiaľ nám neponúknu tykanie, mali by sme zostať pri vykaní. Gréci sa medzi sebou zdravia veľmi srdečne, priateľsky sa objímajú a potľapkávajú sa po pleciach. V reštauráciách je zvykom, že dostaneme na tanieriku späť celý výdavok. Pred odchodom z reštaurácie však na ňom necháme prepitné vo výške 10 až 20 % útraty. Fajčenie tu nie je až také nemiestne ako napr. v USA alebo v Nemecku. Fajčiť môžeme medzi jednotlivými chodmi priamo pri stole, a to dokonca aj vtedy, keď

ZÁKLADY SLUŠNÉHO SPRÁVANIA V INÝCH KRAJINÁCH

ostatní ešte jedia. Aj v Grécku existujú témy rozhovorov, ktoré je lepšie ani nezačínať. Vzťahy medzi Grékmi a Turkami nie sú práve najpriateľskejšie, preto je lepšie, ak sa vyhneme takým historickým témam, k akým patrí rozdeľovanie Cypru.

Svetoznámy čierny taxík „black cabs“

me zabudnúť na „cover charge“, čiže príplatok za prikrytie stola, pretože nemusí byť ani uvedený v jedálnom lístku, rovnako ako „service charge“, čiže príplatok za obsluhu. Príplatok za obsluhu činí obyčajne 15%. Prepitné v tejto výške očakáva

aj vodič taxíka. Najlepšie bude, ak použijeme „black cabs“, teda starosvet-sky vyzerajúce čierne autá. Za nemysliteľné sa v Británii považuje okrem iného aj predbiehanie v rade a dosť často tu počuť slová ako „sorry“, „excuse me“ a „thank you“.

skej rodine. V týchto prípadoch stráca veľa domácich zmysel pre humor. Veľmi obľúbenou témou diskusií bývajú však slávni autori a postavy kriminálnych románov, napr. Agatha Christie a jej detektívi: slečna Marplová a Hercule Poirot. Sherlock Holmes, vymyslená postava Arthura Conana Doylea sa stala natoľko slávnou, že bolo zriadené aj jeho múzeum.

ISLAND

Na Islande sa vyskytujú isté rozdiely oproti škandinávskym krajinám. Kritiku tu berú veľmi osobne, preto treba sťažnosť vysloviť veľmi diplomaticky, napr. v tvare „Mohlo by sa to prípadne urobiť tak, že...“. Islandania radi vnímajú skutočnosť tak, ako keby

VEĽKÁ BRITÁNIA

K Veľkej Británii nepatrí len Anglicko, ale aj Wales, Škótsko a Severné Írsko. Preto neurobíme nič zlé, ak nebudeme hovoriť o Angličanoch, ale o Britoch. Briti sú veľmi distinguovaní, čo však neznamená, že by boli arogantní. V angličtine je krásna tá skutočnosť, že v nej existuje len „you“. Vytráca sa s ním trápenie, komu máme tykať a komu vykať.

V Británii sa vysoko cení presnosť. Kolegovia si po práci radi zájdu na spoločný gintonic alebo na pivo. Výraz „no problem“ však treba brať do istej miery opatrne, pretože Briti problémy trochu podceňujú. V reštauráciách nesmie-

Islandania veľmi radi počúvajú chválu na svoje gejzíry

Veľa ľudí považuje britský humor za čierny. Mentalita „Mr. Beana“ je pre Britov typická a netreba ju brať osobne. V rozhovoroch sa treba vyhýbať tematika BSE a kráľov-

všetko vybavili úplne perfektne. Ak nie, chcú si na vlastné chyby prísť sami, lebo chyby, na ktoré si človek príde sám, sa tu považujú za menej trápne.

Roku 880 pápež Ján VIII. na výslovné Svätoplukovo želanie ustanovil v Nitre biskupstvo a za biskupa bol vymenovaný franský benediktínsky mních Wiching. Pokračujúca kristianizácia nášho územia sa odrážala aj vo výstavbe bazilik, kostolov a rotúnd s podkovovitou apsidou. Tie sú zdokumentované

Najstaršia mapa našej obce

aj v okolí Tvrdosoviec spolu s kostrovým spôsobom pochovávaní na plochých pohrebiskách v Lipovej – Ondrochove, Trnovci nad Váhom, Svätom Petri atď.

Po mocenských výbojoch a hospodárskom rozmachu sa koncom 9. storočia už naplno prejavuje hlboká kríza Veľkej Moravy. Pretrvávali v nej - tak ako upozornil A. Ruttkay -, prvky moravskej a nitrianskej podvojnosti, ale aj nerovnomerného vývoja jej jednotlivých regiónov a rozpory medzi prívržen-

cami pôvodnej pohanskej a kresťanskej orientácie. Drobenie samotnej kniežacej domény a vpád nomádskych mnohoetnických kmeňov z východu, predkov Maďarov na konci 9. storočia pád Veľkej Moravy len urýchlili.

Okolo roku 920 bola už časť juhozápadného územia Nitrianska pod kontrolou elity Maďarov. V tomto období Maďari ešte nemali vybudované svoje stáله sídla a ich prítomnosť v regióne zatiaľ predstavovali hlavne profesionálni bojovníci. Predpokladá sa, že ich prienik nepresiahol v tomto období líniu Trnava – Nitra – Levice, čiže zahŕňal aj územie Tvrdosoviec. V rokoch 920 – 935 prenikli jazdecké zoskupenia Maďarov do bývalého veľkomoravského jadra a v nasledujúcom období v rokoch 935 – 950 sa na južnom Slovensku usídlili prvé skupiny pastierov, ktorí postupne prešli na usadlý spôsob života. Dôkazy o tomto procese v našom regióne nachádzame na pohrebiskách v Bánove, Svätom Petri, Chotíne, Nesvadoch a Seredi.

V katastri obce sa našli tri slovanské pohrebiská z 9. – 10. storočia, staro - maďarský hrob z 10. storočia a tri zaniknuté stredoveké osady. Z tohto obdobia sa v lokalitách Halomi domb, Rípaöld, Paptag, Csárdahely, Kerekő a Kőkép našlo aj množstvo rôznych artefaktov. Celkom bolo z 38 hrobov zdokumentované množstvo keramiky, korálikov, náušnic, viedierok, jedna sekera a meč. Dokonca v lokalite Paptag bol v jednom z hrobov objavený prederavený strieborný dirhem bagdadskeho kalifa Nasr II bin Ahmada, ktorý vládol v rokoch 913 – 942. V blízkom Dolnom Jatove, lokalite Čierny vršok boli zase odkryté tri pohrebiská viacfázovitého osídlenia z 9. - 12. storočia.

Ing. František Buda

SPOLOK MIESTNYCH ŽELEZNIČIAROV V POĽSKU V OBCI KYSAK

V dňoch 7. a 8. novembra 2009 dostal miestny Spolok železničiarov Zástava pozvanie do Poľska na 2-dňovú národnú púť slovenských a poľských železničiarov. Podujatie sa uskutočnilo na 2 známych mestách: v Krakove a v Czestochowej a zúčastnilo sa ho 6 našich železničiarov. Patrónkou poľských železničiarov je sv. Katarína Alexandrijská a keďže 11. októbra 2009 bola sv. Katarína vyhlásená aj za patrónku slovenských železničiarov, v Poľsku sa rozhodli pre spoločnú oslavu poľských a slovenských železničiarov. Na púti sa okrem tvrdošovských železničiarov zúčastnili aj členovia železničiarovských spolkov z okolia Bratislavy, Košíc, Žiliny a Zvolena.

Po príchode do Krakowa boli účastníci púti prítomní na sv. omši, ktorá sa konala v slovenskej kaplnke kostola Božieho Milosrdenstva. Bohoslužbu vykonal pomocný biskup Štefan Sečka zo Slovenska, ktorý pochádza zo železničiarkej rodiny. Po sv. omši pokračoval program ďalej s prehliadkou kostola, počas ktorej si návštevníci pozreli Wawel - sídlo poľského arcibiskupa.

Na druhý deň sa konala v aule Jána Pavla II. v Czestochowej konferencia, na ktorej sa minister dopravy Poľskej republiky stretol s vedením poľských železníc i pozvaných hostí zo Slovenska. Na podujatí boli prítomní aj tvrdošovskí železničiarov spolu so zástavou, ktorá je najstaršou zachovanou železničiarovou zástavou na Slovensku, pochádza z roku 1925. V Czestochowej mala naša zástava veľký úspech, mnohí ju

obdivovali a vyfotografovali si ju. Minister dopravy Poľskej republiky sa o nej tiež zmienil vo svojom príhovore a zvlášť pozdravil našich železničiarov. Andrej Vas, predseda spolku poskytol do poľského rozhlasu aj rozhovor o tvrdošovskej zástave. Zo Slovenska si okrem Tvrdosovčanov zobrali na púť svoju zástavu iba železničiarov z Raslavič, ktorá pochádza z roku 1952. Po konferencii sa účastníci púti zúčastnili na pontifikálnej sv. omši, ktorá sa konala pod širým nebom v poľskom jazyku. Dvojdnáková púť sa skončila so slávnostným obedom. Naši železničiarov sa z nej vrátili domov s množstvom zážitkov.

O dva týždne neskôr sa členovia nášho železničiarovského spolku opäť vydali na cestu. Tento krát bola ich cieľom obec Kysak pri Košiciach, kde sa usporiadala posviacka a osadenie sochy sv. Kataríny Alexandrijskej na železničnej stanici. Slávnosť sa začala so sv. omšou v novom kostole sv. Kataríny Alexandrijskej. Po bohoslužbe sa sprievod na čele s tvrdošovskými železničiarov presunul k stanici na samotné osadenie sochy. Naši viedli sprievod z dôvodu, pretože išli s najstaršou železničiarovou zástavou. Tvrdošovská zástava sa tešila aj tu veľkej obľube, mnohí sa o ňu zaujímali a zaujímali sa aj o našu obec.

Sme radi, že vás môžeme informovať o týchto podujatiach. Naším železničiarom ďakujeme, že takýmto spôsobom šíria dobré meno Tvrdosoviec.

Silvia Tanková

Z HISTÓRIE TVRDOŠOVIEC

Staršiu bronzovú dobu (okolo roku 1800 pred Kristom) reprezentuje na západnom Slovensku komunita nitrianskej skupiny, ktorej výskyt je zdokumentovaný aj v Tvrdošovciach v lokalite „Kerekto“ výskumom, ktorý uskutočnil v roku 1960 J. Rajček. Severozápadne od obce v močaristom teréne nad regulačným kanálom bývalého potoka Cergát bolo odkrytých 24 hrobov, čo predstavovalo asi 1/3 predpokladaného pohrebiska. V AÚ SAV v Nitre sú zdokumentované medené šperky, bronzové drôtené náušnice, oválna náušnica z bronzového drôtu nájdené v ženskom hrobe, časť bronzovej špirály a šidla, keramika a železný nožík. Tieto reprezentujú mladšiu fázu nitrianskej skupiny. Typickým znakom pohrebiska je pochovávanie v skrčenej polohe. Muži spočívajú na pravom, ženy na ľavom boku s orientáciou východ – západ, prípadne s menšími odchýlkami v smere uvedenej orientácie. Na dne hrobových jám s hĺbkou asi 70 centimetrov sa zistili zvyšky dreva alebo organických látok (kožené obaly). K vzácnym nálezom patrí aj nájdenie zvyškov drevenej konštrukcie v hroboch. Typickým milodarom je kostený náhrdelník (alebo šperk tvaru vrbového listu), náušnice, kruh do vlasov, prstene, náramky a v mužských hroboch prevažujú v tejto lokalite hlavne nožíky.

V miešanom stupni úněticko – maďarovského vývoja sa ešte dôsledne uplatňoval kostrový spôsob pochovávania. Klasický stupeň maďarovskej kultúry však prináša so sebou aj hlboký zásah do pohrebného rituálu. Postupne sa uplatňuje birituálne pochovávanie a podstatnú zložku v jej nálezovom inventári tvorí keramika. Sú zastúpené džbáanky, šálky, misa, hrnce aj rôzne zvláštne tvary nádob.

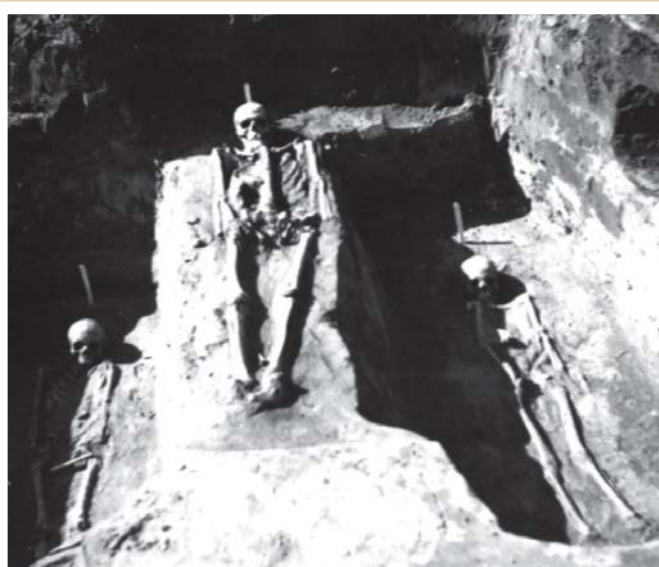
V tej dobe (okolo roku 1400 pred Kristom) žilo na území dnešného Slovenska asi 60 000 obyvateľov, ktorí dosahovali priemerný vek 28 rokov. 50 rokov sa dožilo menej ako 10 % obyvateľstva a detská úmrtnosť do 15 rokov života bola vyššia ako 50%.

Z tohto obdobia sú z okolia Tvrdošoviec aj hmatateľné dôkazy osídlenia keltským etnikom. Známy je výskum pohrebis-

ka v Palárikove, kde prevládal prísny kostrový pohrebný rítus. V hrobových jamách s drevenou konštrukciou bolo okrem mŕtveho uložené množstvo hlinených nádob s potravou a nápojmi. Najmenej štvrtinu odkrytých hrobov tvorili hroby bojovníkov s kompletnou výzbrojou (meč, kopija a štít), ktorú dopĺňali predmety dennej potreby (britva, nožnice). V ženských hroboch bol odev pospínaný bronzovými a železnými sponami, opaskom s kovovou záponou, našli sa aj bronzové náramky a nánožné kruhy.

Bohužiaľ, archeológia doposiaľ priniesla len veľmi málo informácií k poznaniu najmladšieho horizontu sťahovania národov, ktorého trvanie sa predpokladá od konca 5. do polovice 6. storočia. V tomto období sa pravdepodobne územia juhozápadného Slovenska okrajovo dotkla aj expanzia posledného germánskeho kmeňa Longobardov. Tí ale v roku 568 ustúpili tlaku Avarov a strhli so sebou aj posledné zvyšky germánskych kmeňov. Na základe archeologických prameňov sa dá konštatovať, že družiny germánskych kmeňov opustili územie Slovenska skôr ako mnohé susedné oblasti, a tak sa tento priestor pre Slovanov uvoľnil tiež o čosi skôr ako v okolitých krajinách.

Na existenciu Slovanov v Karpatoch a na strednom Dunaji medzi prvými upozorňuje správa od rétora Priska z roku 448. V nej byzantského cisára informuje o svojej ceste k Attilovi, kráľovi Hunov, a tiež uvádza, že sa na svojej ceste stretol s ľudom, ktorý mu ponúkal obľúbený nápoj Slovanov nazývaný medos. Niektorí archeológovia pripúšťajú už na konci 5. storočia výraznejšie osídľovanie časti Ponitria a Považia slovanskými kolonistami, ktorí sem prenikli zo severu cez karpatské priesmyky. Pravdepodobne tu Slovania už pred druhou polovicou 5. storočia žili v symbióze so zvyškami germánskych kmeňov. Pestovali jačmeň, proso, pšenicu a raž. Chovali dobytok, živili sa rybolovom, lovili zver, zaoberali sa včelárstvom, brtníctvom a tkali látky. V slovanských osadách vznikali kováčske dielne a všetky dôležité rozhodnutia konali spoločne.

Odkrytý slovanský hrob v lokalite Kerekto

OSEMSMEROVKA

DREVENÝ MOST V KOLÁROVE

...je najdlhším riečnym mostom s celodrevenou konštrukciou v Európe. Je dlhý 86 m a široký 2,25 m. Postavili ho miestni ochranári za rekordných deväť dní v roku 1992 ako kópiu dnes už neexistujúceho mosta z 50-tych rokov minulého storočia. Pôvodný most mal len 60 m a zničili ho veľké ľady. Ešte aj dnes, keď poklesne hladina vody, sú vidieť (**TAJNIČKA – 20 písmen**). Jeho pôvodnú dĺžku 62 metrov v roku 1997 upravili o 24 metrov a až vtedy sa stal najdlhším svojho druhu v Európe. Väčšia časť mostu je zo špeciálne napusteného agátového dreva. V tomto prevedení by mal vydržať približne 150 rokov.

R	O	Z	P	R	Á	V	K	A	I	N	I	R	B	E	R	N	Í	R	A	M	Z	O	R
A	P	R	Ô	R	A	D	I	S	T	A	E	R	O	L	E	T	A	K	E	V	A	O	E
I	K	R	Y	B	A	C	I	N	A	L	Á	R	R	T	K	P	Ľ	D	R	N	R	R	V
C	D	Ž	I	S	Ú	P	Y	K	A	P	Z	O	R	I	M	E	N	A	I	O	E	N	Í
K	R	É	E	L	O	R	O	T	E	L	B	M	N	A	T	A	M	Č	Z	M	D	T	R
U	O	A	O	B	A	V	I	R	K	O	Š	Á	R	A	R	E	J	B	E	J	A	E	A
D	T	V	K	M	O	V	Ň	G	T	V	M	N	V	R	N	A	U	S	O	R	K	A	C
E	E	R	K	O	I	N	I	A	O	O	A	O	K	O	R	Š	L	V	T	R	T	I	I
R	Š	Á	R	T	V	O	V	R	R	L	K	P	Í	M	K	O	Z	S	E	E	O	C	N
R	E	D	A	K	C	I	A	O	R	O	D	I	N	A	Í	O	O	A	V	R	R	Ú	D
R	R	I	M	E	S	A	N	É	R	B	E	S	S	N	R	R	N	A	K	R	K	T	A
E	O	U	E	O	S	A	T	A	T	Y	I	E	E	T	B	T	T	N	Z	O	A	I	R
A	Z	S	R	K	R	O	H	O	Ž	R	V	C	V	I	E	I	L	R	O	D	C	T	U
L	V	K	N	S	R	U	B	Á	R	O	Z	T	O	K	R	O	Y	É	R	Á	P	Š	K
I	R	O	V	I	N	A	H	A	V	Z	O	R	R	A	S	T	E	R	M	K	R	E	A
Z	H	D	K	Č	Č	R	O	B	Z	O	R	A	R	Ô	M	A	M	A	L	K	E	R	V
Á	I	A	R	E	Ď	K	O	V	K	A	N	K	R	I	N	G	L	O	T	A	Ť	L	I
C	R	I	V	I	É	R	A	R	O	H	O	V	K	A	F	K	R	O	Z	S	A	H	Č
I	I	R	E	R	E	G	U	L	Á	C	I	A	O	X	E	L	F	E	R	R	Z	E	K
A	N	I	L	T	S	A	R	O	Z	H	O	V	O	R	E	Z	E	R	V	Á	C	I	A

radista, rádius, radnica, rajčina, rakovina, rakva, rameno, rampa, rande, raport, rarášok, rarita, raster, rastlina, realizácia, rebrík, rebriniak, redakcia, redaktorka, redkovka, redukcia, reflex, regulácia, reklama, reklamácia, rekreant, relativita, remark, remeslo, reneta, repár, rešeto, reštitúcia, reťaz, rétorika, revír, revolúcia, revue, rezervácia, riadok, riečisko, rifle, rigol, rimesa, ringlota, rivali, riviéra, robota, rodák, rodina, rohovka, rohož, rokovateľka, roleta, románik, románopisec, romantika, rosnička, rostra, rotel, rotmajster, rovesník, rovina, rovnobežka, rovnováha, rozbor, rozbuška, rozhovor, rozkvet, rozmarín, rozpaky, rozprávka, rozsah, roztok, rozvaha, rozviedka, rozvoj, rozvrh, rôsol, rubár, rukavička, rybacia, rybolov, rysovňa, rytmika.

TAMARA BOGDÁNYOVÁ

DIALÓG

- Ona: Ahooo!
- On: Nooo, konečne!
- Ona: Chceš, aby som odišla?
- On: Nie, nie, ako ti to mohlo napadnúť? Už len tá predstava je hrozná!
- Ona: Miluješ ma?
- On: Samozrejme, celé dni a noci!
- Ona: A podviedol si ma už niekedy?
- On: Nie, nikdy. Prečo sa pýtaš?
- Ona: A budeš ma bozkávať?
- On: Jasne, pri každej príležitosti!
- Ona: A bol by si schopný ma niekedy udrieť?
- On: Si sa zbláznila, veď predsa vieš, aký som!
- Ona: Môžem ti dôverovať?
- On: Áno.
- Ona: Miláčik.

Dialóg pár rokov po svadbe: prečítajte si ho zdola nahor.

TVRDOŠOVSKÝ SPRAVODAJ
TARDOSKEDDI HÍRMONDÓ

Vydavateľ/Kiadó: Obec Tvrdošovce – Tardoskedd község, **Adresa/Cím:** Obecný úrad – Községi Hivatal, Novozámocká cesta 56, 941 10 Tvrdošovce, **Evidenčné číslo/Nyilvántartási szám:** EV 3871/09 – Ministerstvo kultúry SR, **Redakčná rada/Szerkesztőbizottság:** Silvia Tanková, PaedDr. Benkő Tímea, Puskás Mária, Kollár Mária, Csomó Magda, **Spolupracovník/Közreműködtek:** Mészáros Imre, PaedDr. Tóth Szilvia, PaedDr. Iveta Mészárosová, Agáta Borbélyová, **Grafika a tlaç/Tördelés és nyomtatás:** KORUND desktop, spol. s r., Považská 18, 940 67 Nové Zámky, **Počet výtlačkov/Példányszám:** 650. *Redakcia si vyhradzuje právo zmien a redakčných úprav publikovaných príspevkov. Obsah publikovaných príspevkov sa nemusí stotožňovať s názormi redakcie. A szerkesztőség fenntartja a kéziratok lerövidítésének és módosításának jogát. A közölt cikkek tartalmáért a szerkesztőség nem vállalja a felelősséget.*

ZAUJÍMAVOSTI
O KNIHÁCH

Hovorí sa, že tradícia marca ako mesiaca knihy sa odvodzuje od Mateja Hrebendu, osobnosti, ktorá sa v 19. storočí aktívne podieľala na šírení slovenskej knižnej kultúry. Jeho narodenie a úmrtie má marcový dátum: narodil sa 10. marca 1796 a zomrel 16. marca 1880.

Mesiac knihy bol po prvýkrát vyhlásený v Československu v roku 1955. Dôvodom nebolo žiadne významné výročie, iba snaha o udržanie trvalého záujmu o knihy.

Knihy neboli vždy papierové. V starovekej Mezopotámii písali do hlinených „kníh“. Popísané tabuľky hliny sa vypaľovali v ohni, preto sa niektoré zachovali dodnes.

Kníhtlač vynášiel v polovici XV. storočia remeselník Johann Gutenberg. Prvou vytlačenou knihou bola Biblia. Dovtedy sa knihy písali rukou.

Prvé detské knihy vznikli v 19. storočí.

Keď si chceme prečítať knihu v arabčine, musíme čítať sprava doľava. V arabských knihách je titulná strana tam, kde u nás obsah.

ZOSOBÁŠILI SA...

28. 11. 2009

Kristína Bírócziová a Alexander Šmida

2. 1. 2010

Mgr. Katarína Kuviková a Ing. arch. Gabriel Zajíček

30. 1. 2010

Elvíra Kuruczová a Attila Fülöp

MALÍ OBČANIA TVRDOŠOVIEC

2009

Dáriuš Rišňovský 9.12.
Damian Valaška 20.12.

2010

René Nozdrovický 3.1.
Patrik Zsilinszki 16.1.
Valéria Szőkeová 8.2.
Leonard Bertič 8.2.
Sabina Lakatošová 8.3.

NAVŽDY NÁS OPUSTILI

2009

František Buják (1941) 10.12.
Wilhelmína Šipošová (1926) 11.12.
Mária Janegová (1927) 17.12.

2010

Alexander Marek (1927) 6.1.
Anna Mészárosová (1933) 7.1.
Terézia Fenyvesiová (1921) 21.1.
Jozef Juhász (1943) 23.1.
Emma Baloghová (1942) 25.1.
Jozef Zsilinszky (1935) 3.2.
Lenka Borbélyová (1941) 9.2.
Zuzana Vanyová (1928) 12.2.
Štefan Szabó (1950) 1.3.
Mikuláš Varga (1933) 6.3.
Helena Szmrecseková (1943) 6.3.
Mária Jerušková (1928) 7.3.
Ladislav Csányi (1937) 9.3.
Mária Vidová (1920) 10.3.

JUBILANTI

70

Január

František Borbély (Čerešňová ul.), Terézia Pintérová (Horná), Mária Borosová (Mládežnícka ul.), Katarína Búsová

Február

Margita Dózsová (Petőfi ul.), František Buda, Ladislav Sipos (Záhradnícka ul.), Helena Černáková (Železničná cesta)

Marec

Jozef Csernák (Gaštanová ul.), Jozef Bogdány (Ružová ul.), Ladislav Tornai, Mária Ivanicsová (Športová ul.)

75

Január

Anna Vida (Mlynská ul.), František Gyurek, Mária Borbélyová (Széchenyi ul.)

Február

Rozália Kollárová, Vincent Boros (Lipová ul.), Mária Vinczeová (ul. T. Vansovej), Katarína Gajdóová

Március

Mária Jerušková (Orechová ul.), Alexej Vanya, Ján Varga

80

Február

Terézia Vaculová, Gizela Érsekóová, Mária Brenkusová (ul. T. Vansovej), Alžbeta Pekaríková, Irena Vávrová

Március

Jozef Kopasz

85

Január

Helena Mészárosová (Ovocná ul.)

STRUČNÁ ŠTATISTIKA OBYVATEĽSTVA TVRDOŠOVIEC

V roku 2009 mali Tvrdošovce spolu **5 289** obyvateľov. Narodilo sa **44** novorodencov a **21** mladých párov si slúbilo vernosť. V priebehu uplynulého roka sa prisťahovalo do obce **61** nových obyvateľov a **63** sa rozhodlo pre odchod z obce. Bohužiaľ, aj vlani nás opustilo veľa našich občanov. V roku 2009 sme sa navždy rozlúčili s **61** obyvateľmi Tvrdošoviec. Nech odpočívajú v pokoji!